

Bærum kommune

Oppsummering av statsbudsjettet 2023 – forventede konsekvenser for Bærum kommune

Vedlegg 2 til Tilleggsinnstilling til Kommunedirektørens forslag til
handlingsdel, budsjett og økonomiplan 2023–2026

Bærum

25.10.2022

Innhold

Hovedpunkter overordnet 2022.....	2
Hovedpunkter overordnet 2023.....	3
Klima.....	6
Konsekvensene for Bærum	7
Frie inntekter	7
Andre sentrale utgifter	9
Investeringsstilskudd	9
Hovedpunkter – sektorene.....	11
Barn og unge	11
Bistand og omsorg.....	14
Miljø, idrett og kultur	16
Organisasjon, styring og utvikling.....	16
Oppsummering av de økonomiske direktekonsekvensene for Bærum	18

Hovedpunkter overordnet 2022

Realveksten i de samlede og frie inntektene til kommunesektoren i 2022 er nå beregnet til cirka -7,4 mrd. og -13,3 mrd. når en måler fra anslag for regnskap for 2021. Tilsvarende beregninger i Revidert nasjonalbudsjett 2022 (RNB) var -3,3 mrd. og -8,9 mrd.

- Skatteinntektene til kommunesektoren i 2022 knyttet til inntekt og formue er beregnet til å bli 2,4 mrd. høyere enn lagt til grunn i Revidert nasjonalbudsjett 2022
- Pris- og kostnadsveksten for 2022 oppjustert fra 3,7 prosent til 5,3 prosent
 - Bakgrunnen for økingen i kostnadsveksten er i hovedsak et uvanlig høyt anslag for prisvekst gjennom året. Oppjusteringen av kostnadsveksten trekker isolert sett inntektsveksten i 2022 ned med 7,1 mrd. kroner. Denne kostnadsveksten videreføres i 2023.

Kommunesektoren hadde i 2021 høye driftsresultat og disposisjonsfond, noe som gjør at regjeringen mener at kommunene er rustet til å møte strammere økonomiske rammevilkår i 2022

En arbeidsgruppe med representanter for staten og kommunesektoren har levert en utredning om de økonomiske konsekvensene av koronapandemien for kommunesektoren for 1. halvår 2022. Arbeidsgruppen har anslått at virusutbruddet har kostet kommunene og fylkeskommunene til sammen 8,8 mrd. for første halvår 2022. Stortinget har bedt Regjeringen om å komme tilbake til saken i nysalderingen av 2022-budsjett i november.

Hovedpunkter overordnet 2023

Realvekst og endring i handlingsrom:

Regjeringen legger nå opp til en realvekst i sektoren sine frie inntekter på om lag 2,6 mrd. Dette tilsvarer en realvekst på om lag 0,6 prosent. Inntektsveksten er regnet fra inntektsnivået i 2022 slik det ble anslått etter stortingsbehandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2022. Midlertidige og ekstraordinære skatteinntekter på 14 mrd. og bevilgninger knyttet til koronapandemien i 2022 er holdt utenom.

Basert på nye framskrivninger fra SSB har Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) utarbeidet nytt anslag over merkostnadene til demografi for 2023. Det nye anslaget viser en økning i demografikostnadene på 3,2 mrd. som er 1,3 mrd. høyere enn anslaget i Kommuneproposisjonen for 2023. Av dette er det forutsatt at cirka 2,6 mrd. blir finansiert av de frie inntektene.

- kommunene, 1,7 mrd.
- fylkeskommunene, 0,9 mrd.

Anslaget for pensjonskostnadene viser nå en nedgang på om lag 0,1 mrd. Anslaget er usikkert.

Tabell 1 – Endringen i kommunesektorens handlingsrom i 2023

	Mrd. kr.
Vekst i frie inntekter utover særskilt tillegg	2,6
- merkostnader til demografi	-2,6
- mindrekostnad pensjon	0,1
Endring i handlingsrom	0,1

Oppsummert, og slik det fremgår av tabell 1, ser vi at kommunesektorens handlingsrom i praksis er uendret med 0,1 mrd.

Andre nøkkeltall i det økonomiske opplegget til regjeringen:

- Ved beregning av realvekst i kommunesektoren sine inntekter er det lagt til grunn en pris- og kostnadsvekst på 3,7 prosent. Pris- og kostnadsvekst omtales også som kommunal deflator.

Tabell 2 – Oversikt over ulike forutsetninger for lønns-, pris- og sysselsettingsvekst

	Statsbudsjettet 2023	Kommunedirektørens forslag til handlingsdel, budsjett og økonomiplan 2023–2026	Differanse
Lønnsvekst	4,2 %	3,8 %	0,4 %-poeng
Prisvekst	3,0 %	1,8 %	1,2 %-poeng
Sysselsettingsvekst	0,8 %	-	-

I Kommunedirektørens forslag til handlingsdel, budsjett og økonomiplan 2023–2026 er det lagt inn ekstra midler til økte strømutfgifter som kommer i tillegg til de 1,8 prosentene som tjenestene er justert for. Blir lønnsveksten høyere enn forutsatt i budsjett og økonomiplan 2023–2026 vil dette bli kompensert i forbindelse med økonomimeldingene i 2023. Det samme gjelder eventuelle ekstraordinære konsekvenser av høye strømutfgifter.

Noen hovedpunkter frie inntekter:

Skatt:

- Kommunale skattøre øker fra 10,95 til 11,15 prosent
- Skatteinntektene utgjør 40 prosent av kommunens samlede inntekter
- Øke formueskattesatsen for formuer fra 1,7 mill. opptil 20 mill. fra 0,95 til 1 prosent. Det er den statlige formueskattesatsen som økes fra 0,25 til 0,3 prosent, mens den kommunale formuesskattestasen forblir uendret på 0,7 prosent.
- Øke aksjeutbytteskatten for personer. For å unngå tilpasninger til økt utbytteskatt i 2023, foreslås det at økningen trer i kraft straks med virkning fra budsjettframleggelsen, fra og med 6. oktober 2022. Tidligere endringer i utbytteskatten har ført til store utbytteuttak før endringene tok til å virke. Spesielt var dette tilfellet før utbytteskatteøkningen i 2022.
- Grunnrenteskatt for vannkraft, havbruk og vindkraft
 - Øke den effektive grunnrenteskattesatsen på vannkraft
 - Innføring av høyprisbidrag på vann- og vindkraftproduksjon fra 1. januar 2023
 - Innføring av grunnrenteskatt på havbruk fra og med inntektsåret 2023. Provenyet fordeles likt mellom kommune og stat. Lokalsamfunnet som stiller naturressurser til disposisjon, skal sikres en andel av grunnrenten

Rammetilskudd – noen hovedpunkter:

- *Ytterligere reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehagen i 2023*
Det foreslås en ytterligere reduksjon i maksimalprisen for foreldrebetaling i barnehagen, til 3 000 kroner per måned fra 1. januar 2023. Som kompensasjon økes rammetilskuddet med 329,2 millioner kroner som fordeles etter delkostnadsnøkkelen for barnehage.
- *Gratis barnehageplass fra tredje barn i familien*
Det foreslås å innføre gratis barnehage fra tredje barn i familien som går i barnehage samtidig, fra 1. august 2023. I dag har disse barna rett til reduksjon i foreldrebetalingen på 50 prosent. Kommunene kompenseres for merkostnaden i 2023 med 20 mill. som fordeles etter delkostnadsnøkkelen for barnehage.
- *Økt basistilskudd til fastleger*
Det foreslås å styrke basistilskuddet til fastleger fra 1. mai 2023 med 480 mill., og rammetilskuddet økes tilsvarende. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for kommunehelse. For bedre å understøtte betaling for arbeidsbelastning og bedre oppfølging av medisinsk ressurskrevende listeinnbyggere, foreslås det å avvikle knekkpunktet og innføre et risikojustert basistilskudd. Det risikojusterte basistilskuddet fra 1. mai 2023 skal i første omgang baseres på alder, kjønn og indikator for helsetilstand. Helårseffekten av forslaget er 720 mill.
- *Barnevernsreformen*
Ansvarsendringene som følger av barnevernsreformen gjelder fra 1. januar 2022 og gir økt faglig og økonomisk ansvar til kommunene. For å dekke kommunenes merkostnader som følger av det økte finansielle ansvaret, ble rammetilskuddet til kommunene økt med 1,3 milliarder kroner i 2022. Rammetilskuddet økes med ytterligere 497,8 millioner kroner i 2023. Halvparten av midlene fordeles særskilt (tabell C) etter kommunenes tidligere bruk av statlige barnevernstiltak, og halvparten av midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for barnevern. Økningen i 2023 er noe mindre enn tidligere varslet. Dette skyldes dels en faseforskyvning knyttet til overgangsordningen for spesialiserte fosterhjem og beredskapshjem og dels oppdaterte tall for aktiviteten i det statlige barnevernet i 2021.

- *Endringer i regelverket for arbeidsavklaringspenger – anslått reduksjon i behovet for økonomisk sosialhjelp*

Ved behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2022 ble det vedtatt endringer i regelverket for arbeidsavklaringspenger. Endringene forventes å redusere behovet for økonomisk sosialhjelp, og rammetilskuddet reduseres derfor med 100 mill.

Ekstra arbeidsgiveravgift på 5 prosent for lønnsinntekter over 750 000 kroner

Regjeringen foreslår at det innføres en ekstra arbeidsgiveravgift på 5 prosent for lønnsinntekter over 750 000 kroner, i alle soner, for inntektsåret 2023. Plikten til å betale ekstra arbeidsgiveravgift inntreffer når lønn og andre ytelser overstiger 750 000 kroner fra én og samme arbeidsgiver. Det foreslås at endringen trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2023.

Investeringsstilskudd til heldøgns omsorgsplasser i institusjon og omsorgsboliger

Investeringsstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser i institusjon og omsorgsboliger ble innført i 2008. Formålet med tilskuddet er å stimulere kommunene til både å fornye og øke tilbudet av institusjonsplasser og omsorgsboliger for personer med behov for heldøgns helse- og omsorgstjenester. Regjeringen foreslår ingen nye tilsagn av investeringsstilskudd i 2023.

Klima

For første gang legger regjeringen frem en egen [Klima- og statusplan](#) i budsjettet.

Kommunedirektøren har vurdert hvordan forslag til nye klimatiltak og klimavirkemidler overordnet påvirker Bærum kommune sitt klimabudsjett i forslag til kommuneplanens handlingsdel, budsjett og økonomiplan 2023–2026. Følgende hovedpunkter trekkes frem i vurderingen:

- Regjeringen foreslår en gradvis opptrapping av CO₂-avgiften til 2 000 kr/tonn i 2030. Dette er et sektorovergripende virkemiddel som gjør det dyrere å slippe ut klimagasser. Avgiften bidrar til å øke prisen på fossilt drivstoff og på den måten gjøre det mer attraktivt å velge nullutslippsløsninger eller velge alternative transportformer. Økt CO₂-avgift kompenseres med reduksjon i veibruksavgiften. Veitrafikk representerer 72 prosent av de totale direkte utslippene i Bærum kommune, og er den sektoren som krever mest reduksjon i utslipp for å nå målsettingen om 65 prosent utslippsreduksjon eller mer innen 2030 i forhold til 2009. Totalt sett påvirker ikke regjeringens forslag Bærum kommune sine framskrivninger av utslipp innenfor sektoren Veitrafikk.
- Regjeringen foreslår å øke omsetningskravet for biodrivstoff i veitrafikk og innføre omsetningskrav for biodrivstoff for ikke-veigående maskiner som blant annet brukes til bygg og anlegg innen sektoren Annen mobil forbrenning. Annen mobil forbrenning representerer den nest største utslippskilden i Bærum kommune med 18 prosent. Økt omsetningskrav for biodrivstoff i veitrafikk er allerede tatt hensyn til i forslag til klimabudsjett. Innføring av omsetningskrav for ikke-veigående maskiner kan potensielt representere en oppside på 1 000–2 000 tonn lavere CO₂ utslipp i 2030. Oppsiden ligger i privat bygg og anleggsaktivitet. I Bærum kommune sin egen virksomhet er det tiltak som tilstreber bruk av utslippsfrie maskiner innen 2030, og denne effekten er allerede kalkulert inn i klimabudsjettet. Det knyttes stor usikkerhet til metoden til Miljødirektoratet for beregning av utslipp fra Annen mobil forbrenning. For Bærum kommunes del gjelder dette spesielt utslipp knyttet til infrastrukturprosjekter som utgjør en stor del av kommunens bygg og anleggsvirksomhet og kan føre til at utslippene øker ytterligere i fremtidige oppdateringer. Kommunedirektøren anbefaler at oppsiden på Annen mobil forbrenning ikke innarbeides i klimabudsjettet.
- Regjeringen foreslår å avvikle [Klimasatsordningen](#). Dersom avviklingen gjennomføres, vil dette få store konsekvenser for klimaarbeidet i en rekke kommuner som ikke har egne midler til å finansiere tiltak. På kort sikt vurderer Kommunedirektøren at avviklingen vil ha liten konsekvens for Bærum kommune, da kommunen på nåværende tidspunkt har få klimatiltak hvor Klimasatsordningen er tenkt som vesentlig finansieringskilder. På lengre sikt vil avviklingen gjøre at Bærum på lik linje med andre kommuner mister en mulig fremtidig finansieringskilde til å kutte utslipp og bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet.

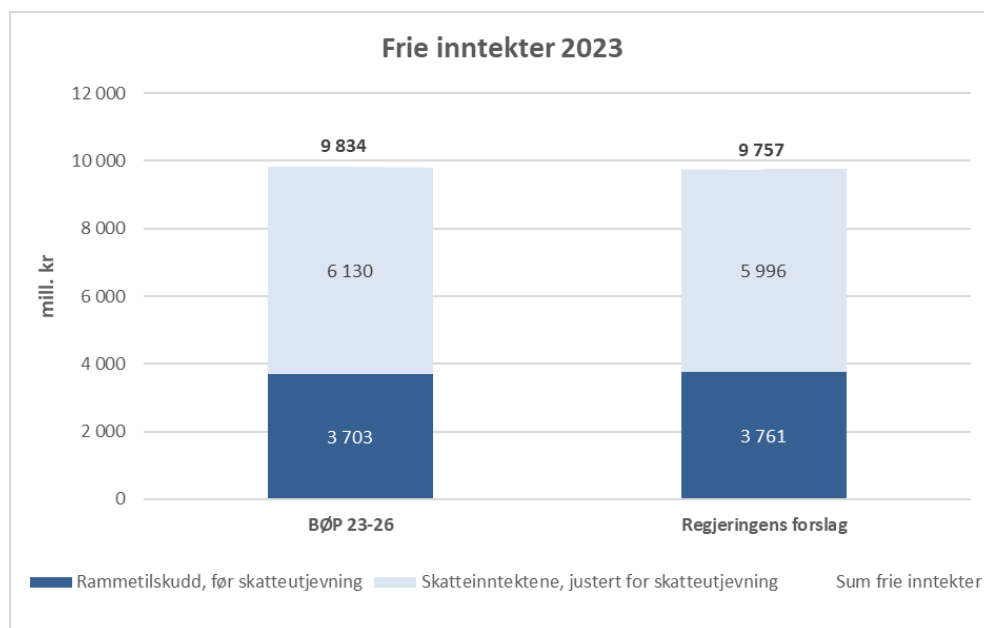
Kommunedirektøren anbefaler at klimabudsjettet i forslag til kommuneplanens handlingsdel, budsjett og økonomiplan 2023–2026 ikke endres.

Konsekvensene for Bærum

Frie inntekter

Figuren viser sammensetningen og sum frie inntekter for Bærum i Kommunedirektørens forslag til handlingsdel, budsjett og økonomiplan 2023–2026 sammenlignet med regjeringens forslag til Statsbudsjett 2023.

Figur 1 - Sammenligning av sammensetning og sum frie inntekter

I regjeringens forslag til Statsbudsjett 2023 får Bærum kommune isolert sett cirka 77 millioner kroner lavere frie inntekter i 2023, sammenlignet med forslaget til budsjett og økonomiplan 2023–2026. Dette skyldes et lavere skatteanslag for Bærum kommune enn det Kommunedirektøren har lagt til grunn i sine anslag for 2023. Erfaringsmessig ligger regjeringens forslag til skatteinntekter lavere enn kommunens egne anslag og hva som ofte blir realiteten. Dette skyldes at regjeringen baserer sine beregninger for sine anslag fra siste regnskapsår og deretter framskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget for landet.

Regjeringen foreslår å oppjustere skatteanslaget for 2022 for landet tilsvarende 1 prosentpoeng sammenlignet med forslaget i RNB. I Økonomimelding II har Kommunedirektøren tilsvarende foreslått å oppjustere skatteanslaget for Bærum med 4,3 prosentpoeng sammenlignet med Økonomimelding I.

Regjeringens skatteanslag for Bærum kommune, inklusive skatteutjevningen, er 135 mill. lavere enn forslaget i budsjett og økonomiplan 2023–2026. Til tross for at regjeringens anslag er en god del lavere, foreslår Kommunedirektøren å holde skatteanslaget uendret for Bærum. Dette fordi Bærum kommune historisk sett har hatt høyere skatteinntekter enn regjeringens skatteanslag. I tillegg har kommunen også skatteinntekter fra utbyttebeskatningen hvor Bærum erfaringsmessig får en høyere andel av og som ikke hensyntas i regjeringens skatteanslag. Ved behov for endringer vil Kommunedirektøren komme tilbake til endringer i forbindelse med økonomimeldingene i 2023.

Bærum kommunes rammetilskudd, før justering av skatteutjevningen, styrkes med cirka 58 mill. sammenlignet med anslaget i forslag til handlingsdel, budsjett og økonomiplan 2023–2026. Noe skyldes noe høyere deflatorjustering (lønns- og prisvekst). I tillegg er det lagt til noen

oppgaveendringer og korreksjoner som også har en motpost som vil bli nærmere omtalt under Hovedpunkter sektorene. De største endringene i tillegg til økt deflatorjustering:

- Redusert foreldrebetaling og moderasjonsordninger i barnehager. Mindreinntekter for Bærum kommune i størrelsesorden 9,2 mill.
- Økning i basistilskudd til fastleger. Utgjør en økning på 10,7 mill. for Bærum kommune i 2023.
- Styrking av barnevernsreformen. Utgjør en økning for Bærum kommune i størrelsesorden 8,5 mill. Styrking av barnevernsreformen er allerede hensyntatt i Kommunedirektørens forslag til handlingsdel, budsjett og økonomiplan 2023-2026.

Når det gjelder regjeringens skatteanslag for landet, er det noe lavere enn anslaget i Kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan 2023-2026. Kommunedirektøren foreslår å legge regjeringens skatteanslag for landet til grunn. Skatteutjevningstrekket blir da cirka 31 mill. høyere.

Samlet foreslår Kommunedirektøren å oppjustere de frie inntektene med 27 mill.

Andre sentrale utgifter

Ekstra arbeidsgiveravgift på 5 prosent for lønnsinntekter over 750 000 kroner

Foreløpige beregninger viser at effekten for Bærum kommune vil være i overkant av 5 millioner kroner i økte utgifter.

Reduserte pensjonskostnader

I tråd med regjeringens anslag for pensjonskostnadene i 2023 foreslår Kommunedirektøren å justere ned pensjonskostnadene med 35 mill. Anslaget er usikkert, og Kommunedirektøren vil komme tilbake til eventuelle justeringer i økonomimeldingene i 2023.

Investeringsstilskudd

Investeringsstilskudd til heldøgns omsorgsplasser i institusjon og omsorgsboliger

Regjeringen har i forslag til Statsbudsjett 2023 foreslått at det ikke gis nye tilsagn om investeringsstilskudd til heldøgns omsorgsplasser i institusjon og omsorgsboliger i 2023. Dersom det ikke gis tilskudd fra 2024 og årene etter, vil fjerning av investeringsstilskuddet øke lånebehovet tilsvarende. I perioden 2023–2026 har kommunen budsjettet med 560 millioner kroner i inntekter fra investeringsstilskuddet. Tilskuddet til Oksenøya sykehjem kommer i tillegg, og beskrives nedenfor. For perioden 2027–2032 har kommunen budsjettet med 740 mill. i inntekter fra investeringsstilskuddet. Totalt 1,3 mrd. i årene 2023–2032 når Oksenøya sykehjem holdes utenfor.

Husbanken skriver på sine [hjemmesider \(13.10.2022\)](#) følgende:

Regjeringen foreslår å ikke bevilge midler til nye tilsagn om tilskudd til sykehjem og omsorgsboliger i 2023. Ordningen blir ikke avvirket, men det blir ikke mulig å søke om investeringsstilskudd i 2023 dersom statsbudsjettforslaget blir vedtatt. Det gjelder både for prosjekter som gir rehabilitering og netto tilvekst. Det gjelder også for kommuner som fikk avslag på søknader i 2022 fordi tilsagnsrammen for tilskuddet var disponert.

På bakgrunn av Husbankens uttalelse, legger Bærum kommune til grunn at tilsagn som allerede er gitt, utbetales i henhold til inngåtte avtaler. Bærum forutsetter derfor at tilskuddet til Oksenøya sykehjem på størrelsesorden 340 mill., utbetales som planlagt med antatt innbetalingsår i 2026 da alle plassene ventes å være tatt i bruk.

Dersom fjerning av investeringsstilskuddet er et permanent tiltak, må kommunen finne alternativ finansiering i størrelsesorden 1,3 mrd., dersom alle kjente investeringer gjennomføres som planlagt frem til 2032. Av disse ligger 560 mill. i planperioden 2023–2026. Statsforvalteren i Viken, har etter at statsbudsjettet ble lagt frem, oppfordret alle kommuner til å gjøre en vurdering av hvilke investeringer som *må* gjøres i årene fremover.

Investeringsstilskuddet for sykehjemsplasser er i dag 2,164 mill. per plass. For omsorgsboliger og plass i barnebolig, er tilskuddet på 1,77 mill.

For kjente investeringsprosjekter i Bærum har bortfall av investeringsstilskudd størst effekt på prosjektene Berger sykehjem (cirka 323 mill.), Det gode nabolag (cirka 280 mill.) og Belset omsorgsplasser (cirka 265 mill.).

Investeringsstilskuddet utgjør også en prosentmessig stor andel av finansieringen av omsorgsboliger for mennesker med utviklingshemming og barneboliger. Her er det ventet at bortfall av

investeringstilskudd vil utgjøre 18–22 mill. per prosjekt. Dette gjelder blant annet prosjektet Nansenløkka omsorgsboliger.

Når investeringstilskuddet for omsorgsboliger for mennesker med utviklingshemming faller bort, vil boligene bli tilsvarende dyrere for brukere som planlegger å kjøpe egen bolig. For mange brukere vil det i praksis gjøre at det ikke er aktuelt å gå fra leie til eie da kjøpesummen vil stige med 1,77 mill. Dersom Bærum kommune ønsker å endre modellen for beregning av salgspris i retning av at kommunen selv dekker hele eller deler av kostnadsøkningen når investeringstilskuddet faller bort, vil det definert som et tilskudd til privatpersoner slik at kostnaden dekkes over kommunens driftsbudsjett.

Hovedpunkter – sektorene

I dette kapittelet vises de direkte økonomiske konsekvensene av statsbudsjettet for tjenestene sammenlignet med Kommunedirektørens forslag til handlingsdel, budsjett og økonomiplan 2023–2026. I tillegg er noen andre forhold og søknadsbaserte tilskuddsområder kommentert. Under hvert område er det til slutt listet opp hvilke endringer Kommunedirektøren foreslår å innlemme i forslag til kommuneplanens handlingsdel, budsjett og økonomiplan 2023–2026.

Barn og unge

Skole

Direktekonsekvenser av statsbudsjettet

Ny opplæringslov – regelendringer med økonomiske konsekvenser for kommunesektoren

Regjeringen tar sikte på å legge frem forslag til ny opplæringslov våren 2023. Lovendringene skal etter planen tre i kraft fra høsten 2024. Rammetilskuddet til kommunene økes med 56 millioner kroner i 2023, noe som gir kommunesektoren mulighet til å tilpasse seg flere av lovendringene som vil bli foreslått, allerede fra høsten 2023. For Bærum vil dette bety en økning på 0,1 mill.

Gevinster knyttet til nytt prøvegjennomføringssystem i skolen

Nytt prøvegjennomføringssystem øker graden av digitalisering og gir gevinster også for kommunesektoren. Gevinstene i kommunene er i stor grad knyttet til digitalisering av kartleggingsprøver som ikke er forsinket. Kommunenes gevinst i 2023 er anslått til 11,9 mill. For Bærum vil dette bety en reduksjon på 0,3 mill.

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Kommunedirektøren foreslår å justere budsjettrammen med:

- 0,1 mill., ny opplæringslov – regelendringer med økonomiske konsekvenser for kommunesektoren
- -0,3 mill., gevinster knyttet til nytt prøvegjennomføringssystem i skolen

Barnehage

Direktekonsekvenser av statsbudsjettet

Foreldrebetaling – maksimalpris og moderasjonsordninger

Regjeringen foreslår at maksimalprisen for en barnehageplass blir redusert til 3 000 kroner per måned fra 1. januar 2023.

Det foreslås å videreføre moderasjonsordningen med et nasjonalt minstekrav til foreldrebetaling, som betyr at ingen skal betale mer enn 6 prosent av samlet skattbar inntekt for en barnehageplass. Det betyr at familier med inntekt under 550 000 kroner vil ha rett til redusert foreldrebetaling.

Inntektsgrensen for gratis kjernetid i barnehage for barn i alderen 2–5 år i familier med lav inntekt foreslås til 615 590 kroner fra 1. august 2023.

For Bærum betyr dette mindreinntekter til kommunale barnehager, merkostnader til private barnehager og økte kostnader til moderasjonsordningene. For Bærum vil dette bety 9,2 millioner kroner i mindreinntekter.

Gratis barnehageplass fra 3. barn i familien

Regjeringen foreslår i tillegg å innføre gratis barnehage fra 1. august 2023 for det tredje barnet i familien som går i barnehage samtidig. For Bærum vil dette bety 0,3 mill. i 2023. Helårsvirkning vil være 0,6 mill. fra 2024.

Pensjon i private barnehager

Fra 1. januar 2022 ble pensjonspåslaget for private barnehager nedjustert fra 13 prosent til 10 prosent av lønnskostnadene i de kommunale barnehagene. Det ble samtidig innført en treårig overgangsordning for enkeltstående barnehager, slik at disse barnehagene skulle få lengre tid til å tilpasse seg inntektsbortfallet. Pensjonspåslaget til de enkeltstående barnehagene trappes videre ned i 2023, og rammetilskuddet reduseres med ytterligere 53 mill. For Bærum utgjør dette en reduksjon på 1,5 mill.

Tilskuddsordninger

Kompetansetiltak for barnehageansatte

Regjeringen foreslår 595 mill. til kompetansetiltak for barnehageansatte. Dette er en økning på 180 mill. fra 2022. Av dette vil 335 mill. gå til å opprette inntil 630 flere videreutdanningstilbud for barnehagelærere. Forslaget innebærer også at regional ordning for kompetanseutvikling styrkes til totalt 260 mill. Dette er midler det kan søkes om. De budsjettmessige konsekvensene for Bærum er foreløpig ukjent.

Regjeringen foreslår også å bevilge 50 mill. til å styrke kvaliteten i barnehagelærerutdanningen.

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Kommunedirektøren foreslår å justere budsjetttrammen med:

- 9,2 mill. Redusert foreldrebetaling og moderasjonsordninger
- 0,3 mill. Gratis barnehageplass for 3. barn i familien
- -1,5 mill. redusert pensjonspåslag private barnehager

Barnevern

Direktekonsekvenser av statsbudsjettet

Godtgjøring av sakkyndige og tolk som følge av ny barnevernlov

Den nye barnevernloven, som trer i kraft 1. januar 2023, innebærer blant annet at betalingsansvaret for godtgjøring av sakkyndige oppnevnt av fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker og til tolk i saker for fylkesnemndene, blir overført fra kommunene til staten. Som følge av dette reduseres rammetilskuddet med 19 mill. For Bærum utgjør dette en reduksjon på 0,4 mill.

Samværsplan som følge av ny barnevernlov

Ny barnevernslov som skal tre i kraft 1. januar 2023 inneholder en plikt for barnevernstjenesten til å utarbeide en plan for gjennomføring av samvær og kontakt med foreldre, søsken og andre nærstående som barnet har et etablert familieliv med. Kommunenes merutgifter er anslått til 31,5 mill. i 2023, og rammetilskuddet økes tilsvarende. For Bærum utgjør dette en økning på 0,7 mill.

Barnevernsreform

Som varslet i 2022 foreslår regjeringen og øke rammetilskuddet med 497,8 mill. til barnevernsreformen. Økningen i 2023 er noe mindre enn tidligere varslet. Dette skyldes dels en faseforskyvning knyttet til overgangsordningen for spesialiserte fosterhjem og beredskapshjem og dels oppdaterte tall for aktiviteten i det statlige barnevernet i 2021. For Bærum vil dette utgjøre en økning på 8,5 mill.

Tilskuddsordninger

Økt kvalitet i barnevernet

Regjeringen foreslår 25 mill. til en tiltakspakke for å øke kvaliteten i kommunalt barnevern. Midlene skal gå til:

- å utvikle lavterskel opplæringsprogram for nye barnevernsledere om lederrollen
- et program om internkontroll til samtlige barnevernsledere
- en ny videreutdanning for barnevernsledere
- styrke statsforvalterens oppfølging av kommunenes styring og ledelse av barnevernet
- styrke kommunale veiledningsteam for å styrke ledelse og styring i sårbare kommuner
- utvide den geografiske spredningen av det spesialiserte hjelpetiltaket Multisystemisk terapi (MST)

De budsjettmessige konsekvensene for Bærum er foreløpig ukjent.

Helsekartlegging

Regjeringen foreslår 21 mill. til utvidelse av tilbud om tverrfaglig helsekartlegging av barn i barnevernet. Tverrfaglig helsekartlegging skal sikre at barn og unge i barnevernet får treffsikker og god hjelp, både fra helsevesenet og fra barnevernet. Mer treffsikker hjelp skal bidra til å redusere risikoen for brudd i plasseringer i fosterhjem og institusjon for barnet.

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Kommunedirektøren foreslår å justere budsjetttrammen med:

- -0,4 mill., godtgjøring av sakkyndige og tolk overføres til staten
- 0,7 mill., samværsplan som følge av ny barnevernlov
- 8,5 mill., barnevernsreformen

Barn, unge og familietjenester

Direktekonsekvenser av statsbudsjettet

Barnekoordinator – helårsvirkning

Regjeringen innførte den lovfestede retten til barnekoordinator fra 1. august 2022. For 2023 kompenserer regjeringen kommunene med helårseffekten på 83 mill. For Bærum vil dette utgjøre 2,3 mill.

Tilskuddsordninger

Styrking av psykisk helse og rus – spiseforstyrrelser

Det foreslås en økning til forebygging, tidlig identifisering og hjelp for spiseforstyrrelser på i alt 15 mill. Av dette foreslås det 5 mill. til et program for styrket kunnskap og kompetanse om spiseforstyrrelser. I tillegg foreslås det 10 mill. til et øremerket tilskudd for kompetanseheving i kommunal sektor.

De budsjettmessige konsekvensene for Bærum er foreløpig ukjent.

Styrking av psykisk helse og rus – barn og unge

Det foreslås 45 mill. til helsestasjon-/skolehelsetjeneste til forebygging, tidlig identifisering.

Det foreslås å legge til rette for at kommunene kan etablere oppsøkende virksomhet som utekontakter for tidligere å identifisere både psykiske helseutfordringer og risikofull rusmiddelbruk blant unge, med i alt 20 mill. for 2023.

De budsjettmessige konsekvensene for Bærum er foreløpig ukjent.

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Kommunedirektøren foreslår å justere budsjetttrammen med:

- 2,3 mil., helårsvirkning barnekoordinator

Bistand og omsorg

Pleie og omsorg

Andre forhold

Bo trygt hjemme-reformen

Regjeringen ønsker trygge og levende lokalsamfunn og har derfor startet arbeidet med en stortingsmelding om en Bo trygt hjemme-reform. Ett av hovedmålene er at eldre skal få bo i egen bolig lengst mulig, dersom de kan og vil. Å bidra til at flere kan bo trygt hjemme lenger handler om langt mer enn helse- og omsorgstjenester. Dette krever en tverrsektoriell innsats, og en innsats av oss selv og våre nærmeste, av lokalmiljøet og av frivillige. Det pågår mye godt arbeid i norske kommuner.

Bo trygt hjemme-reformen skal bygge videre på og styrke det gode arbeidet kommunene allerede er i gang med. Gjennom reformen vil regjeringen jobbe for en helhetlig og god planlegging som gir aldersvennlige nærmiljø, sikre eldre mulighet for aktivitet og deltakelse, og utvikle tjenester som fremmer mestring. Det tas sikte på å legge frem en stortingsmelding i 2023.

Helse og sosial

Direktekonsekvenser av statsbudsjettet

Endringer i regelverket for arbeidsavklaringspenger – anslått reduksjon i behovet for økonomisk sosialhjelp

Ved behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2022 ble det vedtatt endringer i regelverket for arbeidsavklaringspenger. Endringene forventes å redusere behovet for økonomisk sosialhjelp, og rammetilskuddet reduseres derfor med 100 millioner kroner. For Bærum kommune utgjør dette en reduksjon på 2 mill. i 2023.

Styrking av fastlegeordningen – bedre og mer treffsikker basisfinansiering

Det foreslås å styrke basistilskuddet til fastleger fra 1. mai 2023 med 480 mill., og rammetilskuddet økes tilsvarende. For bedre å understøtte betaling for arbeidsbelastning og bedre oppfølging av medisinsk ressurskrevende listeinnbyggere, foreslås det å avvike knekkpunktet og innføre et risikojustert basistilskudd. Det risikojusterte basistilskuddet fra 1. mai 2023 skal i første

omgang baseres på alder, kjønn og indikator for helsetilstand. Helårseffekten av forslaget er 720 mill. For Bærum kommune utgjør dette en økning på 10,7 mill. i 2023.

Økte veiledende satser for økonomisk sosialhjelp – helårseffekt av endring i 2022

Ved Stortingets behandling av revidert nasjonalbudsjett for 2022 ble rammetilskuddet økt med 71,7 mill. som kompensasjon for en særskilt oppjustering av de statlige veiledende satsene for økonomisk sosialhjelp fra 1. juli 2022. Den oppjusterte satsen videreføres i 2023 som grunnlag for prisjustering, og rammetilskuddet økes med ytterligere 69 mill. som fordeles etter delkostnadsnøkkelen for sosialhjelp. For Bærum kommune utgjør dette 1,4 mill. i 2023.

Økte sosialhjelpsutgifter som følge av redusert dagsats for tiltakspenger – helårseffekt

Det er fra 1. januar 2022 innført en felles dagsats for tiltakspenger. Det er lagt til grunn at dette vil øke behovet for sosialhjelp, og kommunerammen ble derfor økt med 69 mill. i 2022. Endringen i 2022 gjaldt for nye mottaker av tiltakspenger og får først helårseffekt i 2023. For å ta høyde for helårseffekten økes rammetilskuddet med ytterligere 17,6 mill. som fordeles etter delkostnadsnøkkelen for sosialhjelp. For Bærum kommune utgjør dette 0,35 mill. i 2023.

Tilskuddsordninger

Prosjekt for redusert bruk av deltid

Det foreslås en treårig satsing med søkbare midler på 15 mill. til gjennomføring av forsøksprosjekter for redusert bruk av deltid og økt bruk av heltid. Dette vil gi økt kunnskap om heltid/deltid-kultur. Tildelingen av midlene skal skje i samarbeid med partene i arbeidslivet, og ordningen vil administreres av NAV. Satsingen innebærer også videre forskning for å få økt kunnskap og læring.

Styrking av psykisk helse og rus – tilbud til pårørende

Det foreslås en økning på 10 mill. til å styrke kommunenes tilbud til pårørende til personer med psykiske helse -og rusproblem, for å forebygge og redusere risiko for å utvikle egne helseproblem.

Styrking av fastlegeordningen – bedre tilrettelagt spesialisering

Det foreslås å styrke ordningen med et nasjonalt tilrettelagt spesialiseringsløp i allmennmedisin (ALIS) med 200 mill., for å følge opp løftet om rekrutteringshjerner. Gjennom å styrke ordningen vil alle som starter spesialisering i allmennmedisin i 2023 kunne få tilbud om en ALIS-avtale. De budsjettmessige konsekvensene for Bærum kommune er foreløpig ukjent.

Styrking av psykisk helse og rus

Det foreslås en økning på 10 mill. til å styrke og utvikle modeller for samhandling om pasienter med særlig sammensatte og samtidige tjenestebehov innenfor rammen av helsefellesskapene. Det er gjennom tilsynsrapporter identifisert behov for å bedre samhandling og utvikle tjenestetilbud særlig til pasienter ilagt tvungent psykisk helsevern uten døgnopphold, og personer som er ilagt særreaksjoner, men som har opphold utenfor institusjon i Kriminalomsorgen eller spesialisthelsetjenesten. Kommunene må stå som ansvarlig søker, og det må dokumenteres at aktørene i helsefellesskapet er omforent om modellen, for at tilskuddet skal utbetales. De budsjettmessige konsekvensene for Bærum kommune er foreløpig ukjent.

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Kommunedirektøren foreslår å justere budsjetttrammen med:

- - 2,0 mill., endringer i regelverket for arbeidsavklaringspenger – anslått reduksjon i behovet for økonomisk sosialhjelp
- 10,7 mill., økt basistilskudd til fastleger
- 1,4 mill., økte veiledende satser for økonomisk sosialhjelp – helårseffekt av endring i 2022

- 0,35 mill., økte sosialhjelpsutgifter som følge av redusert dagsats for tiltakspenger, helårsvirkning

Miljø, idrett og kultur

Kultur

Direktekonsekvenser av statsbudsjettet

Dans

I 2022 fikk Bærum kulturhus og Dans Sørøst doblet sin statsstøtte fra 2021, med en økning på 2 mill. til totalt 4,35 mill. For 2023 er støtten foreslått økt ytterligere til 4,5 mill., en økning med 165 000 kroner.

Kommunedirektørens forslag til vedtak

- 165 000 kroner knyttet til Bærum Kulturhus ved Dans Sørøst – finansieres med økt statlig tilskudd.

Organisasjon, styring og utvikling

Utvikling og digitalisering

Direktekonsekvenser av statsbudsjettet

Universell utforming av IKT-løsninger – engangskostnader i 2022

Kommuner og fylkeskommuner ble i 2022 kompensert for kostnader til opplæring av ansatte og teknisk omlegging av nettstedene og mobilapplikasjoner som følger av Web Accessibility Directive (WAD). Siden kompensasjonen gjaldt engangskostnader, reduseres rammetilskuddet til kommunene med 35,3 mill. For Bærum utgjør dette en reduksjon på 0,8 mill.

Synstolking – kompensasjon til kommunesektoren

Kommuner må fra 2023 etterleve krav til synstolking som følger av WAD-direktivet og kompenseres for kostnader til teknisk tilrettelegging for synstolking og omlegging av nettløsninger for å etterleve krav til synstolkning av forhåndspublisert videoinnhold. Rammetilskuddet til kommunene økes derfor med 13 mill. For Bærum utgjør dette en økning på 0,3 mill.

Kompensasjon for kostnader til forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger i 2023

Rammetilskuddet økes med 17,9 mill. for å dekke en tredjedel av veksten i kostnadene til forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger i 2023. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for kommunehelse. For Bærum utgjør dette en økning på 0,4 mill.

Eiendom

Tilskuddsordninger

Styrke satsingen på energieffektivisering i boliger, næringsbygg og offentlige bygg

Det er nødvendig med tiltak som bidrar til å redusere strømutgiftene og sikrer velferdstjenester. Derfor foreslår regjeringen til sammen 480 mill. årlig til å styrke satsingen på energitiltak gjennom

Husbanken i statsbudsjettet for 2023, inkludert en overføring på 200 mill. fra Enova. Det vil omfatte støtte til energiltak i kommunalt eide utleieboliger, sykehjem og omsorgshjem, i tillegg til studentboliger. [*Styrker innsatsen for økt energieffektivisering - regjeringen.no*](#). De budsjettmessige konsekvensene for Bærum kommune er foreløpig ukjent.

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Kommunedirektøren foreslår å justere budsjetttrammen med:

- -0,8 mill., Universell utforming av IKT-løsninger – engangskostnader i 2022
- 0,3 mill., synstolkning – kompensasjon til kommunene
- 0,4 mill., kompensasjon for kostnader til forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger i 2023

Oppsummering av de økonomiske direktekonsekvensene for Bærum

Tabellen under oppsummerer de økonomiske driftskonsekvensene for Bærum kommune som Kommunedirektøren foreslår å innarbeide i tilleggsinnstillingen til handlingsdel, budsjett og økonomiplan 2023–2026 følge av regjeringens forslag til statsbudsjett 2023.

Tabell 3 – Oppsummering av økonomiske driftskonsekvenser for Bærum kommune

Faste 2023-kr		2023	2024	2025	2026
Frie inntekter	Skatt *)	0,0	0,0	0,0	0,0 Opprettholder eget anslag
Frie inntekter	Skatteutjevning	31,2	31,6	32,2	32,9 Direkte konsekvens
Frie inntekter	Rammeinnskudd før skatteutjevning	-58,0	-75,9	-73,7	-74,3 Direkte konsekvens
Sum frie inntekter før korreksjoner		-26,8	-44,3	-41,6	-41,4
Andre sentrale utgifter	Ekstra arbeidsgiveravgift for lønnsinntekter over 750 000 kroner	5,4	5,4	5,4	5,4 Direkte konsekvens
Andre sentrale utgifter	Reduksjon pensjonskostnader	-35,0			Direkte konsekvens
Andre sentrale utgifter		-29,6	5,4	5,4	5,4
Oppvekst skole	Ny opplæringslov - regelendringer	0,1	0,1	0,1	0,1 Direkte konsekvens
Oppvekst skole	Gvinster knyttet til prøvegjennomføringssystem i grunnskolen	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3 Direkte konsekvens
Oppvekst barnehager	Reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehage i 2023	9,2	9,2	9,2	9,2 Direkte konsekvens
Oppvekst barnehager	Gratis barnehageplass fra 3. barn i familien	0,3	0,6	0,6	0,6 Direkte konsekvens
Oppvekst barnehager	Redusert pensjonspåslag for private barnehager - overgangsordning	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5 Direkte konsekvens
Barnevern	Godtgjøring av sakkyndige og tolk sfa. ny barnevernslov	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4 Direkte konsekvens
Barnevern	Samværsplan som følge av ny barnevernslov	0,7	0,7	0,7	0,7 Direkte konsekvens
Barnevern	Barnevernsreformen	8,5	8,5	8,5	8,5 Direkte konsekvens
Helsetjenester barn og unge	Barnekoordinator	2,3	2,3	2,3	2,3 Direkte konsekvens
Sektor Barn og unge		19,0	19,3	19,3	19,3
Helse og sosial	Endringer i regelverket for arbeidsavklaringspenger - anslått reduksjon sosialhjelpsutgifter	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0 Direkte konsekvens
Helse og sosial	Økt basistilskudd til fastleger	10,7	10,7	10,7	10,7 Direkte konsekvens
Helse og sosial	Helårseffekt oppjustering veiledende satser sosialhjelp	1,4	1,4	1,4	1,4 Direkte konsekvens
Helse og sosial	Helårseffekt - økte sosialhjelpsutgifter som følge av redusert dagsats for tiltakspenger	0,4	0,4	0,4	0,4 Direkte konsekvens
Sektor Bistand og omsorg		10,4	10,4	10,4	10,4
Kultur	Bærum kulturhus og Dans Sørøst	0,2	0,2	0,2	0,2 Direkte konsekvens
Kultur	Bærum kulturhus og Dans Sørøst - tilskudd staten	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2 Direkte konsekvens
Sektor Miljø, idrett og kultur		0,0	0,0	0,0	0,0
Utvikling og digitalisering	Universell utforming av IKT løsninger engangskostnad 2022	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8 Direkte konsekvens
Utvikling og digitalisering	Synstolkning - kompensasjon til kommunesektoren	0,3	0,3	0,3	0,3 Direkte konsekvens
Utvikling og digitalisering	Kompensasjon for nasjonale e-helseløsninger 2023	0,4	0,4	0,4	0,4 Direkte konsekvens
Sektor Organisasjon, styring og utvikling		-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Sum endringer tjenestene		-0,3	35,0	35,0	35,0
Estimert endret handlingsrom		-27,1	-9,3	-6,6	-6,4

*) Kommunedirektøren foreslår å opprettholde skatteanslaget for Bærum som foreslått i Kommunedirektørens forslag til handlingsdel, budsjett og økonomiplan 2023–2026. Skatteanslaget for landet er justert lik regjeringens forslag.